

DEEL 2 **Kaatje begeleidt nabestaanden**

In volle eerste golf maakte psychologe Kaatje mee het verschil door op intensieve zorg met de tablet contact te leggen tussen patiënten en hun familie thuis. Het werk is nooit gestopt. In het ziekenhuis waar ze werkt, kwamen vijftig mensen om door corona. Voor hun nabestaanden organiseert ze nu herdenkingen. «Het helpt nabestaanden om ervaringen te delen met lotgenoten. Een familielid verliezen aan corona: dat is verschrikkelijk onwezenlijk om mee te maken.»

• SABINE VERMEIREN •

Met haar tablet sloeg psychologe Kaatje Van Hemelrijk de brug tussen gehospitaliseerde coronapatiënten en hun familie thuis. PH

het de laatste keer was dat ze elkaar zagen. Ze hadden er dan nog alle vertrouwen in dat ze hun familieleden over een aantal dagen gezond zouden terugzien. Ik hoor in de verhalen van veel mensen dat de situatie onverwacht escaleerde en dat hun geliefden achteruitgingen. Families konden enkel nog machteloos en vanop afstand toekijken. Nabestaanden omschrijven het als een slechte film waar ze plots in terecht leken te komen. Alle aspecten hebben we daarvan besproken. Wanneer hadden ze door 'dit gaat fout'? Welk momentervaarden ze als afscheid? Met welke gevoelens en gedachten krijgen ze vandaag te maken? Veel van wat er verteld werd, was herkenbaar voor anderen. Het moment waarop dat slechtnieuwstefootje kwam van de dokters bijvoorbeeld. Mensen waren verdoofd en reageerden op automatische piloot. Ze begripen niet hoe ze erin geslaagd zijn die dag nog met de auto tot aan het ziekenhuis te rijden. Of hoe ze die avond na het overlijden nog gewoon hebben kunnen eten.»

«Mensen rouwen en daar horen een heleboel emoties bij. Verdriet. Schuldgevoelens. Kwaadheid. Ze hebben vragen. Had ik m'n man, m'n vrouw, m'n moeder, m'n vader kunnen redden als ik vroeger naar de spoed was gereden? Hadden we die ene reis nog wel moeten maken? Hebben we de machine niet te snel uitgezet? Wie dat wilde, heb ik daarover nog in gesprekken gaan met de behandelend arts. Ook die ene vraag komt altijd terug. 'Waarom uitgerekend mijn geliefde?' Mensen moeten zichzelf opnieuw uitvinden zonder hun partner naast hen. Hun identiteit is aangetast.»

Wat vakantie

Ook voor Kaatje zelf was het best een zware periode. Als psychologe komt ze natuurlijk wel vaker extreme emoties tegen. Maar de uitzonderlijke omstandigheden maakten het dit keer heftiger. «Mijn collega's en ik, wij stonden met onze twee voeten in elk van die verhalen. Omdat de familie zelf niet nabij kon zijn, waren wij ééns zo nabij, als een stukje plaatsvervangende familie. Dat creëert een band. Op het moment doe je wat je moet doen en draai je op adrenaline. Ik prijs me gelukkig met mijn partner, hij heeft me heel erg ondersteund en heeft de zorg voor onze twee zontjes op zich genomen. Ik sliep nog thuis, de rest van m'n leven speelde zich af in het ziekenhuis. Normaal zouden we getrouwd zijn op 1 mei. Omdat dat niet kon doorgaan, ben ik die dag gaan werken in het ziekenhuis. Dat was heel emotioneel. Het werd een dag waarin ik een familie ondersteunde die afscheid kwam nemen van een geliefde. Toen ik die mensen na het overlijden naar buiten begeleidde, speelde mijn openingsdans op de achtergrond. Pas achteraf voel je welke impact dat allemaal op je had. De eerste herdenking was ook voor mezelf een stukje emotioneel helen.»

«Normaal neem ik wat vakantie in augustus. Tenzij die tweede golf ons dan in volle hevigheid bereikt heeft. Ik ben niet zozeer angstig om zelf ziek te worden, maar wel om mijn familie of anderen onbewust te besmetten. Ik ben ook bezorgd om mijn collega-hulpverleners. Ze hebben het allerbeste van zichzelf gegeven en de volgende golf komt te snel. Er is niet genoeg tijd om fysiek en emotioneel te recupereren. Daar moeten we waakzaam voor zijn.»

Het was een getuigenis, in april, die indruk maakte. Heel integer vertelde Kaatje Van Hemelrijk (33) in deze krant over haar werk op de afdeling intensieve zorg van het Algemeen Ziekenhuis Klinica in Brasschaat. Het had haar fel geraakt dat zieke mensen geen bezoeken mochten ontvangen, zei ze. Op zoek naar een oplossing was het idee van de tablet gekomen. Zo gaf ze familieleden, thuis, in kijkin wat er gebeurde met hun gehospitaliseerde geliefde. Dat zorgde voor ontroerende, soms ook hartverscheurende tafereeltjes. Gescheiden door een virus en door kilometers, maar verbonden door een schermje legden mensen contact. Soms voor een blik. Soms voor enkele woorden. Soms — en te vaak — voor een allerlaatste afscheid.

Het wordt een meisje

«Ik herinner me bijvoorbeeld die ene zieke man, bij wie het virus zo heftig evolueerde dat we wisten dat hij zou sterven. Zijn dochter was hoogzwanger en hij zou de kans niet meer krijgen om z'n kleinkind te zien. Ik was erbij toen de dochter haar papa via de tablet nog influisterde dat het een meisje zou worden. En wat haar naam ging zijn. Als mensen mij getuige maken van zo'n intiem moment: dat raakt me. Ik voel dan een hele grote dankbaarheid. Een groot voorrecht is dat.»

Vandaag zijn de coronapatiënten op de afdeling intensieve zorg weer verdwenen, althans tijdelijk — de vooruitzichten beloven weinig goeds. Maar voor Kaatje zijn de shifts doorgegaan. De eerste golf heeft diepe wonden geslagen en die hebben verzorging nodig. Families zijn ontworteld, mensen zijn weggerukt. En nazorg is dan van wezenlijk belang, weet Kaatje.

Live bezoek

«Met veel van die families heb ik intense periodes beleefd. Daarom doet het nabestaanden vaak deugd om nog eens langs te komen. Ze verloren hun geliefde en blijven achter met een mix aan gevoelens. Als je die kan delen met een hulpverlener die deel uitmaakt van het verhaal, kan dat helpend zijn. Ervoor zagen we elkaar alleen maar via de tablet en met beschermingsmateriaal. Als je elkaar dan eindelijk 'live' ziet, is dat heel intens. We geven mensen ook de kans om een bezoek te brengen aan de afdeling en de kamer waar alles zich heeft afgespeeld. Dat is zeer emotioneel, maar sommigen hebben het nodig voor hun verwerking. Dikwijls krijgen we ook nog telefoontjes of e-mails om ons te bedanken voor het contact dat we tijdens de periode van hospitalisatie mogelijk maakten, zij het slechts via een schermje. Dat heeft veel betekend voor de families.»

Wie een geliefde verloor door corona moet een rouwproces door. Kaatje probeert dat proces te ondersteunen

«Eén vraag komt altijd terug: **'Waarom uitgerekend mijn geliefde?'**»

door herdenkingen te organiseren. De eerste vond twee weken geleden plaats — het was er één voor de nabestaanden van de tien slachtoffers die op intensieve zorg stierven. De komende weken zullen er ook nog herdenkingen volgen voor de andere veertig slachtoffers. Die vielen te betreuren op de drie gewone corona-afdelingen van het ziekenhuis. «Alles draait om 'verbinding' creëren. Eerst deden we dat via de tablet, nu door lotgenoten samen te brengen. In de nabije omgeving van familie is er vaak niemand die hetzelfde heeft meegemaakt. Hierdoor voelen mensen zich vaak eenzaam in hun ervaringen. Ze krijgen het gevoel dat de wereld opnieuw begint te draaien, terwijl die van hen blijft stilstaan. Tot ze dan, op die

herdenking, mensen leren kennen die hetzelfde meemaakten. Dat zorgt voor hele warme en intieme momenten. Families appreciëren dit heel erg.»

Slechtnieuwstefootje

«Ik had voor de herdenking een groot hart geknutseld, met alle namen van de mensen die op intensieve zorg omkwamen. De nabestaanden mochten die één voor één luide uitspreken en er een kaarsje bijzetten. Daarna reflecteerden we over hoe de families de voorbije ziekenhuisopname hebben beleefd. Veel verhalen begonnen hetzelfde: nabestaanden vertelden hoe ze 'een mild griepje' zagen en hoe ze op een zeker ogenblik hun geliefde gingen afzetten aan de spoed, niet wetende dat

« **Normaal zou ik getrouwd zijn op 1 mei. Omdat dat niet kon doorgaan, ben ik die dag gaan werken. Dat was heel emotioneel. Toen ik een rouwende familie naar buiten begeleidde, speelde mijn openingsdans op de achtergrond** »

Het Laatste Nieuws/Waasland 03/08/2020, bladzijden 6 & 7

All rights reserved. Gebruik and reproductie enkel mits toelating van de uitgever via Het Laatste Nieuws/Waasland

